

Korduma kippuvad küsimused (KKK)

Euroopa Kontrollikoja kui ELi sõltumatu välisaudiitori roll ja tegevus

1. Kes me oleme?

Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) on **Euroopa Liidu sõltumatu** (edaspidi „EL“) **välisaudiitor**. Kontrollikoda asutati Brüsseli lepinguga 1975. aastal ja alustas tööd 1977. aasta oktoobris. Alates Maastrichti lepingu jõustumisest 1993. aastal on kontrollikoda ELi institutsioon.

Aitame parandada ELi finantsjuhtimist, edendada aruandekohustuse täitmist ja läbipaistvust, ning tegutseme liidu kodanike **finantshuvide sõltumatu kaitsjana**. Meie sõltumatu ja objektiivne töö aitab teistel ELi institutsioonidel ja liikmesriikidel ELi vahendite kasutamist paremini hallata ja kontrollida.

Avaldame oma töö tulemusel ja leiud aruannete ja muud väljaannete kujul. Need aruanded on olulised nõukogule ja Euroopa Parlamendile õigusloome- ja kontrollitegevuses ning selleks, et Euroopa Parlament annaks **heakskiidu** ELi institutsioonide **tegevusele ELi eelarve täitmisel**.

2. Mida me teeme?

Teeme **auditeid**, koostame **ülevaateid** ja esitame **arvamusi**.

- Valime ja teeme auditeid sõltumatult, lähtudes oma volitustest ja ülesannetest, mis on määratletud aluslepingus, ning kooskõlas [INTOSAI kutsesstandardite ja muude seisukohtadega](#): *Audit on süstemaatiline protsess tõendite objektiivseks kogumiseks ja hindamiseks, et teha kindlaks, kas teave või tegelikud tingimused vastavad kehtestatud kriteeriumidele, mille järgimist kontrollivad sõltumatud välised auditiasutused.* Meie auditivolitused hõlmavad **finants-, vastavus- ja tulemusauditeid** ning me auditeerime ELi institutsioone ja asutusi ning ELi vahendeid ja/või poliitikat rakendavaid liikmesriikide ametiasutusi.
- Meie **ülevaadete** eesmärk on esitada ülevaatlikke kirjeldusi ja analüüse, sageli valdkonnaülesest perspektiivist ja tuginedes varasemale audititööle ja muule avalikult kättesaadavale teabele. Ülevaateid võime analüüsida valdkondi või teemasid, mida me ei ole veel auditeerinud, või teha kindlaks kitsamaid teemasid või probleeme puudutavad faktid. See töö võib osutada ka asjakohastele riskidele ja väljakutsetele.
- Samuti esitame **arvamusi** komisjoni ettepanekute kohta, mis käsitlevad uusi või muudetud õigusakte. Kui neil ettepanekutel on märkimisväärne ja/või otsene mõju finantsjuhtimisele, nõutakse ELi õiguse kohaselt, et teatavates seadusandlikes protsessides konsulteeritaks kontrollikojaga. Teised ELi institutsioonid võivad samuti paluda kontrollikojal esitada arvamusi konkreetsete küsimuste kohta. Kõik meie arvamused edastatakse arutamiseks Euroopa Parlamendile ja nõukogule kui ELi seadusandjatele, kuid need ei ole õiguslikult siduvad.

Kontrollikoja korduma kippuvad küsimused

3. Milliseid auditeid me teeme?

Tee kolme liiki auditeid ning uurime, kas:

- ELi vahendite üle peetakse korrektselt arvestust (**finantsaudit**),
- need on kogutud ja kasutatud vastavalt asjakohastele õigusnormidele (**vastavusaudit**),
- nendega saavutati kuludele vastav tulu (**tulemusaudit**).

Finants- ja vastavusauditid

Vastavalt [meile aluslepingus antud volitustele](#) on meie ülesanne auditeerida igal aastal ELi üldeelarve konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande usaldusväärset (**finantsaudit**) ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkust ja korrektsust (**vastavusaudit**). Koostame oma auditiarvamuse (**kinnitav avaldus**), mis põhineb struktureeritud finants- ja vastavusauditi käsitusviisil.

Iga-aastaste **finantsaudititega** uurime, kas komisjon on finantsteabe finantsaruannetes korrektselt esitanud ning teinud seda kooskõlas kohaldatava finantsaruandluse ja õigusraamistikuga. Järgime rahvusvahelisi auditistandardeid. Auditiarvamuse koostamiseks kontrollime peamiste raamatupidamismenetluste toimimist, analüüsime ja võrdleme raamatupidamisaruandeid ja saldosisid ning teeme substantiivseid teste.

Meie **vastavusauditite** tegemisel hinnatakse, kas ELi finantsaruannetes kajastatud tegevused, finantstehingud ja teave vastavad auditeeritava üksuse jaoks asjakohastele eeskirjadele, õigusnormidele ja lepingutele.

Selle hindamiseks, kas raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud vastavad ELi ja muudele kohaldatavatele õigusnormidele, kasutame peamiselt tehingute statistiliselt esindusliku **juhuvalimi** otsest testimist. Seda täiendab valitud **järelevalve- ja kontrollisüsteemide** uurimine, et teha kindlaks, kas kogutud ELi tulud ja tehtud maksed arvutati õigesti ning kas need vastavad ELi õigus- ja reguleerivale raamistikule. **Üksikasjalik testimine** hõlmab igal aastal kõiki ELi kuluprogramme ja valitud liikmesriike ning selle põhjal koostatakse erihinnangud ELi eelarve eri valdkondade kohta. Auditijärelduste toetamiseks kasutame tõendusmaterjalina ka **teiste audiitorite** asjakohast ja kättesaadavat **tööd**, mida me saame nii komisjonilt kui ka ELi liikmesriikide haldusasutustelt.

Tulemusauditid

Valitud **tulemusaudititega** hindame ELi tulude või kulutuste kvaliteeti. Nende auditite käigus kontrollitakse ELi vahendeid haldavate asutuste ja institutsioonide programme, tegevust, juhtimissüsteeme ja menetlusi. Selle töö eesmärk on hinnata, kas neid vahendeid kasutatakse **säästlikult, tõhusalt ja tulemuslikult**.

Kontrollikoja tulemusaudititega kontrollitakse avaliku sektori tegevuse menetlusi ja süsteeme, sealhulgas **sisendeid** (programmi elluviimiseks vajalikud rahalised, personali-, materiaalsed, organisatsioonilised või regulatiivsed vahendid), **väljundeid** (programmi väljundid), **tulemusi** (programmi otsene mõju vahetule sihtrühmale või toetusesaajale) ja **mõju** (ELi tegevusest tingitud pikaajalised muutused ühiskonnas).

Kontrollikoja korduma kippuvad küsimused

4. Mis on meie audititöö peamised väljundid?

Kontrollikojal on neli [peamist väljundite liiki](#): **aastaaruanded, eriaruanded, ülevaated ja arvamused**:

Meie **aastaaruannetes** kirjeldatakse üksikasjalikult ELi eelarve, taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa Arengufondide **finants- ja vastavusauditite** tulemusi ning kõik need aastaaruanded avaldati vastavalt ametlikule ajakavale. Lisaks avaldame **iga-aastaseid eriaruandeid**, milles esitatakse ELi ametite, detsentraliseeritud asutuste ja ühissettevõtete **iga-aastaste finantsauditite** tulemused. Meie aastaaruanded sisaldavad meie kinnitavat avaldust või auditiarvamust, mis aitab ja teavitab Euroopa Parlamenti ELi aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmisel.

Avaldame oma erinevaid valdkondi käsitlevate **tulemusauditite** tulemused **eriaruannetes**. Neis keskendutakse sellistele ELi jaoks olulistele teemadele nagu majanduskasv ja töökohtade loomine, Euroopa lisaväärtus, avaliku sektori finantsvahendite haldamine, keskkond ja kliimameetmed.

Avaldasime 2023. aastal **35 eriaruannet ja ülevaadet**, milles käsitleti ELi ees seisvaid lahendamist vajavaid ülesandeid paljudes ELi kulu- ja tegevusvaldkondades.

Esitasime ka **neli arvamust**, milles analüüsi komisjoni seadusandlikke ettepanekuid.

Avaldame kõik oma aruanded, ülevaated ja arvamused [oma veebisaidil](#) **24-s ELi ametlikus keeles**. Samas on leitavad ka auditeeritud asutus(t)e vastused meie aruannete leidudele.

5. Mis rahasid me auditeerime?

Auditeerime oma kinnitava avalduse koostamise raames igal aastal **ELi eelarve tulusid ja kulusid**. Lisaks auditeerime **taaste- ja vastupidavusrahastu kulutusi korrektsust, mille kohta** esitame eraldi auditiarvamuse.

Meie 2022. aasta auditi andmekogum tulude ja kulutuste testimiseks oli vastavalt 245,3 miljardit eurot ja 220,5 miljardit eurot. Oma auditiarvamuste toetamiseks olid meil eraldi auditi andmekogumid ELi eelarvekulutuste (166,8 miljardit eurot) ning taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste (53,7 miljardit eurot) testimiseks.

Lisaks auditeerime me muid ELi kulutusi ja instrumente, näiteks 8., 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi (EAF), ELi asutusi ja ühissettevõtteid.

Meie tulemusauditites ja eriaruannetes keskendutakse ELi toetatavatele konkreetsetele kulu- ja poliitikavaldkondadele ning eelarve- ja juhtimisteamadele.

6. Keda ja kus me auditeerime?

Kontrollikoda asub Luksemburgis. Audititööd tehakse nii Luksemburgis kui ka kohapeal. Meie audiitorid külastavad tihti meie peamist auditeeritavat – **Euroopa Komisjoni** – ning teisi ELi institutsioone, asutusi ja organeid, liikmesriikide riiklikke, piirkondlikke ja kohaliku tasandi ametiasutusi, kolmandates riikides asuvaid ELi delegatsioone ning ELi vahendeid haldavaid rahvusvahelisi organisatsioone.

Lisaks külastavad meie audiitorid **ELi vahendite saajaid ka kohapeal** nii ELis kui väljaspool liidu piire. Selliste kontrollide käigus jälgime me raha liikumist ELi eelarvest kuni vahendite lõplike saajateni, **kogume otsest auditi tõendusmaterjali** raha väljamaksmise kohta vahendite lõplike saajate ning nende juures, kes tegelevad ELi poliitikavaldkondade ja programmide juhtimise ning ELi raha kogumise ja väljamaksmisega.

Kontrollikoja korduma kippuvad küsimused

7. Kuidas me oma töökava koostame?

Kontrollikoda on oma audititöö valimisel ja läbiviimisel täiesti sõltumatu.

Meie pikaajalise kavandamise eesmärgid esitatakse meie [mitmeastases strateegias](#). Lisaks uuendame seda kava igal aastal ka jooksvalt, koostades järgnevatel aastatel üksikasjalikumad auditiplaanid ja otsustades nende täitmiseks vajalikud ressursid.

Meie töökavasse valitavad auditiülesanded põhinevad mitmel objektiivsel kriteeriumil, milleks on näiteks

- eelarvet ning eelarve kaudu rakendatavat poliitikat ohustavad riskid,
- rahaline maht,
- varem neis valdkondades tehtud auditid,
- võimalik lisaväärtus/mõju ja
- olemasolevad ressursid.

Selles protsessis võtame me arvesse ka meie institutsioonidest sidusrühmadelt (Euroopa Parlamendi komisjonid läbi komisjonide esimeeste konverentsi ning liikmesriikide alalised esindused ELi juures) saadud auditiettepanekuid. Protsessi lõpus võtame vastu oma mitmeastase töökava, milles tutvustame lisaks iga-aastastele aastaaruannetele nii tulevaste aastate auditiprioriteete kui ka kavandatavaid eriaruandeid ja ülevaateid.

Jagame [kontrollikoja töökava](#) oma sidusrühmadega ja ajakohastame korrapäraselt ka järgneva 12 kuu jooksu avaldatavate [aruannete esialgset ajakava](#).

Meie audititöö on küll pikalt ette kavandatud, kuid oleme võimelised kiiresti reageerima ka siis, kui esile kerkivate asjaolude tõttu on vaja mõnda ELi poliitikavaldkonda kiirkorras auditeerida.

8. Milline on meie töö mõju?

Meie töö **teavitab poliitikakujundajaid ja seadusandjaid valdkondadest, kus EL saaks oma tegevust tulevikus parandada**. Samuti on need selged ja kättesaadavad, sest usume, et Euroopa kodanikel peaks olema lihtne aru saada, mida nende rahaga tehakse ning kas raha kulutatakse mõistlikult ja kooskõlas eeskirjadega.

Kuigi meie **soovitused** ei ole õiguslikult siduvad, nõustuvad meie auditeeritavad enamikuga neist ja viivad need ka ellu. Mõni aasta pärast aruannete avaldamist sama valdkonda taas kontrollides leiame sageli, et meie soovitustel on olnud positiivne mõju.

9. Kes töötab kontrollikojas ja milline on kontrollikoja liikmete roll?

Kontrollikoda toimib kolleegiumina, kus on 27 liiget – üks igast ELi liikmesriigist. [Kontrollikoja liikmed](#) nimetab nõukogu pärast nõupidamist Euroopa Parlamendiga. Liikmete ametiaeg kestab kuus aastat ja neid saab ametisse tagasi nimetada. Kontrollikoda juhib president, kelle valib enda seast liikmete kolleegium. Presidendi roll on olla *primus inter pares* – esimene võrdsete seas. Tema ametiaeg kestab kolm aastat ja seda võib pikendada.

Iga kontrollikoja liige määratakse ühte [viiest auditikojast](#), kus võetakse vastu enamik meie auditiaruannetest, ülevaadetest ja arvamustest. Auditikodade ülesanded jagatakse nende liikmete vahel. Iga liige vastutab auditikoja ja kontrollikoja kolleegiumi ees oma auditiülesannete eest.

Kontrollikoja korduma kippuvad küsimused

Kontrollikojal on umbes **950 töötajat**. Enamik neist on audiitorid, kui töötajaskonnas on ka tõlkijad ning tugiteenuste osutamise ja üldist haldusega tegelevad inimesed. Audiitoritel on laialtlevinud erialane taust ja kogemused nii avalikust kui ka erasektorist, sealhulgas raamatupidamise, sise- ja välisauditi, õiguse ja majanduse valdkonnas. Kontrollikojas töötab **kõigi ELi liikmesriikide kodanikke**. Kontrollikoja töötajate kui ELi ametnike suhtes kohaldatakse ELi personalieeskirju. Töötajaskonda kuulub mehi ja naisi peaaegu võrdsel arvul.

10. Kuidas me teeme koostööd ELi liikmesriikide kõrgeimate kontrolliasutustega?

ELi toimimise lepingu kohaselt peavad kontrollikoda ja liikmesriikide kõrgeimad kontrolliasutused **usalduslikult koostööd tegema**, säilitades samal ajal oma sõltumatuse.

Meie koostöö ELi kõrgeimate kontrolliasutustega toimub peamiselt ELi kõrgeimate kontrolliasutuste juhtide kontaktkomitee raames. Komitee on kõrgeimatele kontrolliasutustele jaoks platvorm kogemuste ja meetodiliste lähenemisviiside vahetamiseks erinevates töörühmades ja võrgustikes. ELi kõrgeimate kontrolliasutuste juhid kohtuvad kord aastas, et arutada päevakajalisi ja üldiselt olulisi küsimusi. Lisateave on leitav [ELi kontaktkomitee veebisaidil](#).

11. Kuidas me aitame kaasa pettusevastasele võitlusele?

ELi välisaudiitorina **ei ole meil volitusi uurida võimalikke pettusejuhtumeid**. Seetõttu ei ole meie auditid kavandatud spetsiaalselt pettuste avastamiseks. Kui meie audiitorid leiavad oma töö käigus siiski pettusekahtluse juhtumeid, on meil kohustus teavitada neist juhtumitest pädevaid asutusi.

Kui me leiame mõne pettusekahtlusega juhtumi, esitame neid puudutava asjakohase teabe ja tõendid **Euroopa Pettusevastasele Ametile (OLAF)** (komisjoni talitusele, mis vastutab pettuse- ja korruptsioonikahtluste põhjaliku uurimise eest) ning **Euroopa Prokuratuurile** (ELi sõltumatu amet, mis uurib ELi finantshuve kahjustavaid kuritegusid ja esitab nende eest süüdistusi).

2023. aastal teatasime OLAFile oma audititöö käigus tuvastatud 19-st pettusekahtluse juhtumist. Neist 17 kohta edastati info ka Euroopa Prokuratuurile. ELi eelarvet käsitlevas aastaaruandes antakse rohkem teavet pettusekahtluse juhtumite kohta. Aastaaruanne võib sisaldada ka teavet OLAFi soovitatud võimalike tagasinõuete kohta asjakohastel juhtudel.

12. Kust leiate lisateavet kontrollikoja kohta?

Täiendav info meie töö ja selle tulemuste kohta on kättesaadav meie [veebisaidil](#)

Kui soovite **kontrollikoja ühendust võtta**, saatke meile e-kiri aadressil ECA-InstitutionalRelations@eca.europa.eu.